

Fer el desentès

Segons ens fa observar un lector del nostre diari, hi ha avui qui diu *fer-se el desentès* en lloc de *fer el desentès*: ho diuen constantment, assegura el nostre amable comunicant, en els doblatges de pel·lícules de TV3, i fins i tot ha arribat a sentir *fer-se l'orni* en lloc de *fer l'orni*, locució verbal genuïnament catalana que sembla que no hauria de rebre la influència del castellà. Però ja se sap que aquesta influència arriba als racons més impensats. Suposem, nosaltres, que també deuen dir *fer-se el ric*, *fer-se el pobre*, *fer-se el pagès*, i ja no cal dir que *fer-se el suec*.

L'ús del verb *fer* com un verb pronominal, és a dir, *fer-se*, contradiu efectivament, en aquestes frases, l'expressió tradicional de la nostra llengua, tal com recullen clarament els nostres diccionaris. El Diccionari Fabra defineix el verb *fer*, usat en aquests casos, amb els termes següents: "Imitar (alguna cosa) en la seva manera d'ésser". I indica tot seguit els exemples *Fer el mort*, *Ell fa el pobre i és el més ric del poble*, *Fer el generós*, *el desinteressat*. A més, a l'article *desentendre's* recull explícitament la locució *fer el des-*

entès, definida "fer com aquell qui no sent el que es diu, no donant-se per al·ludit", i, encara, a l'article *orni*, mot només usat en la locució *fer l'orni*, defineix aquesta locució indicant la seva equivalència amb *fer el desentès*.

Com hem vist, aquestes locucions o frases verbals formen una sèrie oberta, això és, se'n pot obtenir un nombre indefinit amb certs adjectius, participis i àdhuc algun substantiu: *fer el savi*, *fer el valent*, *fer el distret*, *fer l'interessant*, *fer el viu*, *fer el modest*, *fer el desmenjat*, *fer el paperot*, *fer el pallasso*, etc. En canvi, sembla evident que *fer el suec* no és sinó un calc del castellà i, de fet, recullen aquesta frase alguns dels nostres vocabularis de barbarismes. En lloc de *fer el suec* cal dir, precisament, *fer el desentès*, *fer l'orni*, *fer el pagès*, o, amb una solució ben divergent, fugir d'estudi. (Imaginem que algú digués, en castellà, "huir de estudio"!)

El nostre comunicant també ens fa observar que —segons Eduard Artells, diu— *fer el desentès* ha d'anar sempre en masculí i en singular (cal entendre: el participi *desentès*). Diem, certament, *No feu el desentès* i no pas *No feu els desentesos*. Però sí que s'usa en la forma del femení. Tenim recollit, si més no, l'exemple següent: "*Vamos*", *Elvira*, *no faci la desentesa* (N. Oller, *Pilar Prim*, pàg. 171).